

Remiss - En trygg dricksvattenförsörjning (SOU 2016:32)

Näringsdepartementet har gett Umeå kommun möjlighet att yttra sig över rubricerad remiss.

Dricksvattenutredningen lägger fram en rad förslag som innebär en tydligare ansvarsfördelning mellan kommuner och länsstyrelser och att olika centrala myndigheter ska ta fram vägledande material för att underlätta skyddet av dricksvattenförsörjningen. Umeå kommun anser att grunden i förslagen är bra men menar också att de måste följas av en tillräcklig ökning av resurser till länsstyrelser och andra myndigheter. I annat fall kan flera av förslagen tvärtom leda till försämrat skydd. Om det till exempel blir länsstyrelserna ensamma som kan besluta om att inrätta större allmänna vattentäkter men inte får mer resurser för detta så kommer följderna troligen att bli märkbart förlängda handläggningstider och i värsta fall också beslut av sämre kvalitet.

Dricksvattenutredningen har i enlighet med sitt direktiv behandlat det allmänna dricksvattnet, dvs den del av vattenförsörjningen som sköts av kommunerna. Utredningen har därför med några få undantag inte berört den vattenförsörjning som är privat, som t ex sköts enskilt eller av vattenföreningar och omfattar ca 15 % av vattenförsörjningen. Detta skapar oklarheter och inkonsekvenser, t ex finns det i utredningen förslag som gäller allmänna vattentäkter med uttag av mer än 10 m³ eller som försörjer fler än 50 personer, medan motsvarande privata täkter inte omfattas. Umeå kommun anser att vattentäkters skyddsbehov inte är beroende av vem som är huvudman. Umeå kommun anser därför att ett kompletterande material för privata vattentäkter som ger förutsättning för ett enhetligt skydd för alla vattentäkter bör tas fram skyndsamt. Då kan skyddet anpassas till storlek på täkten och huvudmannens ekonomiska resurser snarare än huvudmannens juridiska status.

Umeå kommun håller med utredningen om att kommunerna ska vara skyldiga att ansöka om att inrätta vattenskyddsområden och förslagen som styr upp ansvar och ansökningsprocesser för att inrätta och förnya vattenskyddsområden är positiva. Utredningen föreslår en ändring i miljöbalken så att det är länsstyrelsen som beslutar om att inrätta vattenskyddsområden för större vattentäkter för allmän vattenförsörjning, men med möjlighet att på kommunens begäran överlåta till kommunen att besluta i frågan, vilket Umeå kommun ser som positivt. Med den nuvarande ordningen där både kommunen och länsstyrelsen har möjlighet att besluta i frågan har det uppstått oklarhet om ansvarsfördelningen. Det har förekommit att en länsstyrelse har valt att avslå en liten kommuns begäran om att inrätta vattenskyddsområde med hänvisning till resursbrist på länsstyrelsen och hävdade att det är den lilla kommunen med sina begränsade resurser som ska besluta i frågan. Förslaget till ändring omfattar vattentäkter för allmän vattenförsörjning, det vill säga vattentäkter som ordnats för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt lagen om allmänna vattentjänster. Andra kommunala vattentäkter och enskilda vattentäkter omfattas däremot inte. Umeå kommun anser att den föreslagna ändringen är bra men inte tillräcklig, alla slags vattentäkter bör behandlas i det nya förslaget till beslutsordning. Utredningens förslag medför i praktiken att det skapas två olika procedurer för beslut om vattenskyddsområden, en procedur där länsstyrelsen är ensam beslutande och en där både kommuner och länsstyrelser kan besluta. Detta kan leda till oklarhet om ansvarsfördelning om skyddsområdenas status. I utredningen saknas även ansvarsfördelning samt förslag på vad som gäller vid skyddet av framtida täkter samt andra kända vattentillgångar som idag inte ingår i vattenskyddsområden.

Livsmedelsverkets vattenkatastrofgrupp VAKA har varit en värdefull tillgång vid incidenter och katastrofer. Umeå kommun välkomnar utredningens förslag på ökat fokus på krisberedskapsfrågor och då speciellt på den expertresurs som VAKA utgör i det kommunala krisberedskapsarbetet, samt de materiella resurser som tillhandahålls för nödvattenförsörjning via VAKA. Utredningen anser att det på sikt ska övervägas om VAKA ska knytas närmare kommunerna och dricksvattensektorn. Umeå kommun anser att den nuvarande organisationsformen har fungerat bra och att ansvaret för VAKA bör ligga kvar på Livsmedelsverket och finansieras av staten. Umeå kommun ser därför med stor oro att Livsmedelsverket redan har meddelat att det ser ut som att de "inte kommer att få finansiering för VAKA för 2016 och 2017". VAKA är en resurs för hela Sverige och ansvaret ska därför inte läggas på kommunerna utan vara nationellt.

Umeå kommun ser positivt på förslaget om en kontrollstation för att underlätta och stärka till exempel samverkan mellan kommuner vad gäller utveckling av dricksvattenproduktion samt hur arbetet med inrättande av vattenskyddsområdena fortgår. En ökad mellankommunal samverkan är bra men förslaget skulle kunna utvecklas med hur detta ska ske. Olika kommuner har olika ekonomiska och organisatoriska förutsättningar att samverka.

Umeå kommuns huvudman för VA (Vatten och Avfallskompetens i Norr AB, Vakin) anser också att detta är ett bra tillfälle att föreslå en utökning av revisionen av VA-verksamheterna i kommunerna. En funktion bör bildas som extern granskare som skulle kunna öka transparensen kring hur åtagandena gentemot VA-kollektivet sköts, gällande ekonomi och kvalitet på VA-tjänsterna. Detta skulle bidra till en ökad insyn och samsyn kring hur Sveriges va-huvudmän använder taxeintäkter på ett effektivt sätt. Detta förslag ligger till viss del utanför utredningens uppdrag, men Vakin ser ändå detta som ett bra tillfälle att lyfta frågan.

Hans Lindberg
Kommunstyrelsens ordförande

Jonas Jonsson
Stadsdirektör